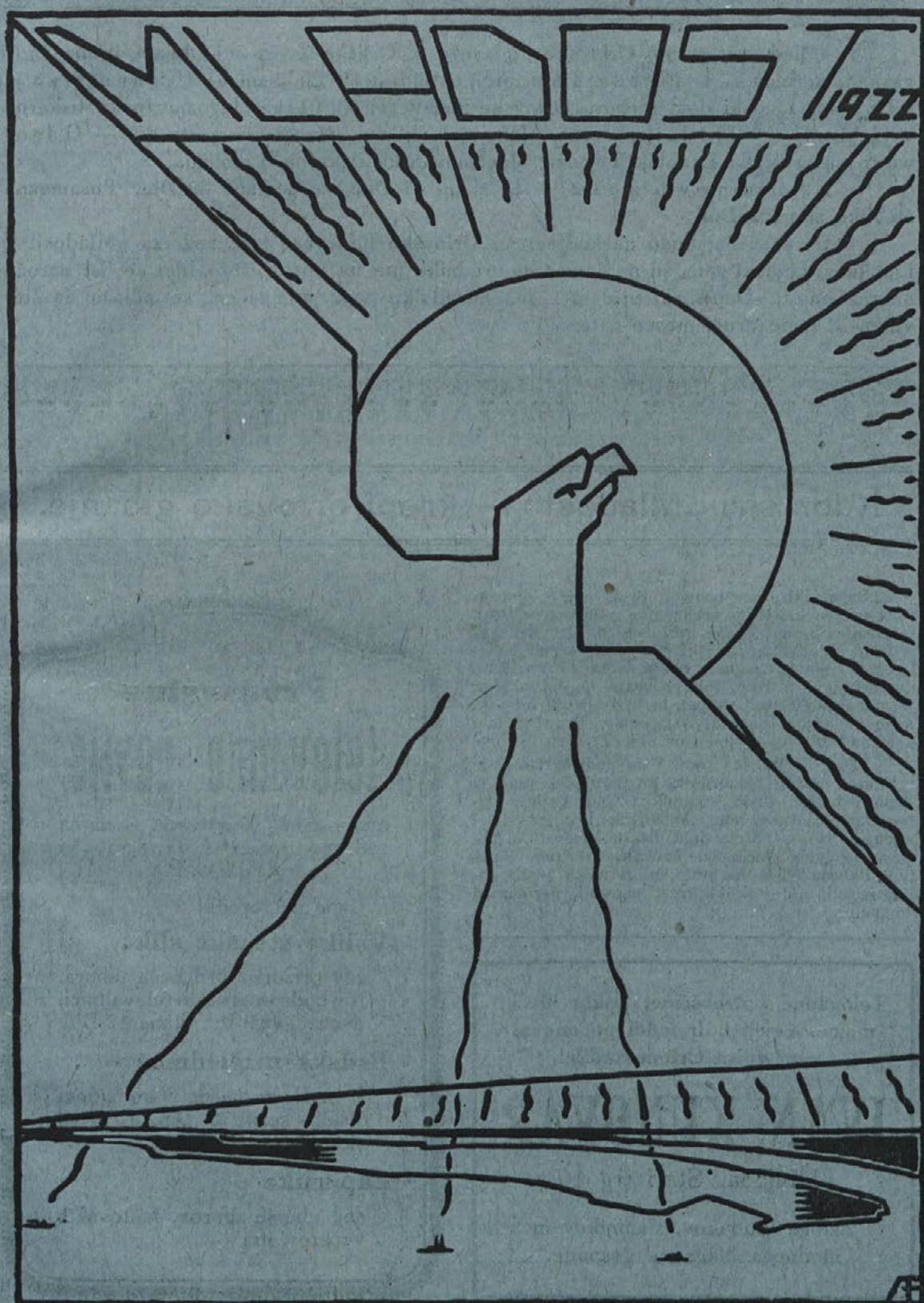

»Mladost«, glasilo Orlovke Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovke Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravništvo, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za številko, ki izide drugi mesec zatem.

Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Razglednice nastopov v Brnu naj si nabavi vsak odsek. Priredite predavanja o taboru v Brnu in kažite ter prodajajte razglednice. Pri Nabavni zadruzi (Ljubljana, Ljudski dom) dobite veliki plakat z 9 slikami (spada v vsako dvorano!) za 12 D, dve seriji po 8 razglednic pa vsako po 6 Din (ako jih naročite 10 serij skupaj, le 50 Din). Skrbite, da bodo vsi ljudje poučeni o taboru v Brnu! S tem koristite Orlo in svojemu odseku.

»Zdaj vem, da se Vam godi krivica«, je vzkliknil pošten nasprotnik, ko je gledal slike iz Brna, Mladost, Orliča, Osnutke, Zlato knjigo, Odbornika, orlovke note, Poslovnik itd. ter slišal razlago Orlov o našem delu. Bratje, sestre! Ne postavljajte naše luči pod mernik. Poučimo ljudi, tudi dobromisleče nasprotnike, o naših lepih ciljih, načelih in delu v korist mladini, narodu in domovini.

Telovadne potrebščine, kakor hlače, majce, čevlji i. dr. nudi po dnevni ceni vsem Orlom tvrdka

IVAN KUNOVAR

Ljubljana, Štari trg 10.

Zaloga klobukov, slamnikov in modnega blaga za gospode.

Prvovrstne telovadne čevlje

ima v zalogi Društvena nabavna zadruga (preje Gospodarski odsek O. P.)

Dalje priporoča:

Velike stenske slike

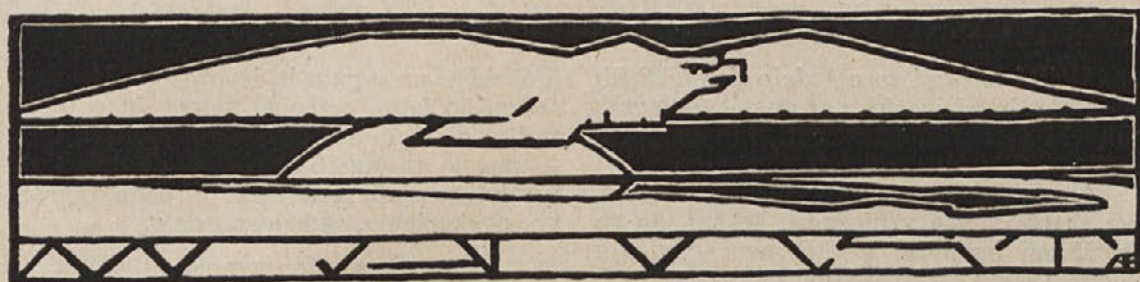
z 9 prizori z brnskega tabora. Naj bodo kras vsaki telovadnici, dvorani veži itd. Stane 12 Din.

Brnske razglednice

I. in II. serija po 8 komadov. Vsaka serija 6 Din, 10 serij skupaj 50 Din.

Zapisnike

sej, občnih zborov, fantovskih večerov itd.

Besede papeža Pija IX. katoliškim telovadcem.

132 telovadcev društva iz Genta (Belgija), ki so bili na taboru v Brnu, se je vrnilo iz Brna v Belgijo čez Rim. Po priporočilu škofa iz Genta in častnega predsednika zveze katoliških telovadcev Italije (bivšega predsednika mednarodne unije) Conte di Carpagna, jih je sprejel v nedeljo 20. avg. v dvorani Ducale sv. oče Pij XI., jim podelil sv. blagoslov in jih nagovoril takole:

»Vi ste katoliški telovadci!

To ime vsebuje cel program, zato Vam ni treba drugega priporočila kakor to, da bodite taki, kakor se imenujete. *Esto quod diceris* (bodi, kar se nazivaš — pregovor). To geslo zadostuje, ker odgovarja modremu izreku: *mens sana in corpore sano* (zdrava duša v zdravem telesu).

Telovadci ste, to naj pomeni zdravo telo in silno, popolno in vztrajno moč. Katoličani ste in to naj pomeni zdravo dušo, dušo, ki pozna Gospoda našega Jezusa Kristusa in njegov nauk ter po tem nauku tudi živi. Vi ste tedaj v resnici to, kar izpoveduje Vaše ime in Vi hočete postaviti vse Vaše zmožnosti v službo vzvišenih ciljev krščanstva, ker vsak kristjan mora delovati v čast božjo.

Tako bo Vaše delovanje apostolsko krščanstvo, bo veličastna priložnost izvajati dobrodejen vpliv dobrega zgleda. Za tako delovanje Vam ni treba ničesar dodajati k Vašemu naslovu, ničesar Vam ni treba drugega kazati v dejanju kakor to, kar znači Vaš naziv: katoliški telovadci. Ničesar več Vam ni treba kazati, obenem pa tudi ne smete ničesar zakrivati!

Poštenost, priprostost, pravilnost Vašega življenja bodi taka, da morete vsakomur in vsak čas reči: Naše življenje je potrdilo našega katoliškega imena, in drugih

dokazov, da more biti človek ne le dober državljan, ampak obenem tudi dober telovadec in dober katoličan, Vam ni treba iskati. Tako želim, da vedno govorite, kajti na ta način dajete najlepšo zahvalo Bogu, ki Vam daje moč, da morete biti dobri telovadci in dobri katoličani, najlepše darove, ki si jih morete želeči v naravnem in nadnaravnem redu, v fizičnem in duševnem svetu.

Zato bodi cvet Vaše telesne sile vedno postavljen v varstvo čistosti in svetosti katoliškega življenja.

»Pokorno naj bo telo duši, duša pa Bogu,« to sporočilo škofa Slomška (Drobtinice, l. 1857) čitamo v Zlati knjigi. (Nekaj dobrih nasvetov, str. 135.) To je hotel povedati sedanji učenik Katoliške Cerkve Pij XI. ne le belgijskim, ampak vsem katoliškim telovadcem, tudi nam. Orli verujemo, da je človeka ustvaril Bog, da postane deležen njegovega blaženstva. To pa more doseči le, če spoznava in izpolnjuje nauk Kristusov, ki zahteva, da vodi telesno življenje duša, razsvetljena in okrepljena iz nebes. Zato hoče Orel vzgajati, uriti in krepiti telesne zmožnosti tako, da pri tem ne trpi škode duša, ampak se telo in duša harmonično razvijata in izpolnjujeta v popolnega človeka, ki zna sebe vladati po božjih zapovedih. Tako Bog vodi dušo, duša pa, ki oživlja telo, gospoduje slepim strastem in težnjam telesa.

»Duh je, ki oživlja« — tudi mi se zavedamo, da za vrednost posameznika in cele družbe niso merilo silne mišice in telovadni uspehi, ampak stanovitno izvajanje zdravih načel. Kolikor bolj odgovarja naše delo in življenje našim katoliškim načelom, toliko več smo vredni mi in naša organizacija.

Kjer si dve avtoriteti nasproti stojita, nazadnje nobena ne ostane.

Misli ob spominu na tabor v Brnu 1922.

Veliki nastopi so ogledalo tistih, ki jih prirejajo in onih, ki nastopajo; ogledalo njihovih lastnosti, zmožnosti, hib in prednosti.

Ko je daleč za nami ves hrušč in trušč, vse skrbi in vsa vznemirjenost, je čas, da se ob živem spominu in hladnem gledanju učimo. Učimo pa se ravnotako ob opazovanju hib kakor ob gledanju uspelih načrtov. Nastopi mas dokazujejo, kakšne ideje so močne, životvorne in katere niso sposobne razgibati maso, kakšno delo rodi hoten sad, po katerih potih se uspešno hodi.

tudi duševno vzgaja in izobražuje, širi zmišl sel za socialne potrebe, naloge in cilje, za red in disciplino v družbi, pri delu in boju — morda spoznaš in priznaš, da delo Orla v celoti ni zgolj igrača, da je resno, potrebno, prekornostno, sadonosno delo.

Korenine uspeha.

Cvet in sad, moč debla in vej rastline srkajo po koreninah iz zemlje. Korenine pa so nelepe in skrite v globini. Toda, če deblo posekaš, čez leto iznova požene iz korenin.

Orlovski prapori pri sv. maši v Brnu 13. avgusta 1922.

Delo Orla — igrača?

Ni jih malo, ki so še pred nedavnim tako menili. Ne rečem: človek, ki se peha noč in dan le za vsakdanji kruh, ali opravlja važne gospodarske, politične i. dr. naloge, pa od daleč vidi, kako mladina skače, se vrti na drogu, prireja izlete, se postavlja v lepem kroju — lahko vidi v vsem tem le igračo. Kajti od tega nihče ni sit, nihče ne obogati, nihče ne avanzira.

Če pa povprašuješ najbolj delavne, požrtvovalne, v načelih utrjene mlade može v katoliških vrstah, odkod so zajeli svoje zmožnosti, svoj ogenj in moč volje do socialnega dela; če se spomniš na tabor l. 1920 v Mariboru, na slavnosti letošnjega leta v Brnu; če primerjaš gibanje današnje mladine z življenjem mladine pred leti; če pomisliš, da Orel ne goji le telovadbe, ampak

Lepo uspela prireditel nikoli ni le srečen slučaj, ampak vedno predvsem viden sad malovidnega dela. Veliki nastopi morejo vedno biti le sad dolgotrajnega dela, dobro organiziranega, pravilno zasnovanega drobnega dela mnogih — ponajveč nevidnih — delavcev. In pa sad nešteti žrtev, položenih na žrtvenik skupnih ciljev! Brez grošev članarine, brez posameznih telovadcev, brez telovadnih ur, sej, fantovskih večerov itd., brez trajnega, urejenega sodelovanja posameznih članov — ni mogoč noben nastop, nikak uspeh. Brez samopremagovanja, osebnih žrtev, naporov, reda, discipline pa je vsako delo, vaja, priprava, nastop nemogoč. Kdor torej hoče lepih nastopov, sadov, uspehov, mora hoteti najprvo za delo priprave potrebnih žrtev in samozataje, se mora z vsemi zmož-

nostmi podrediti v dosego cilja potrebni disciplini. Iz tega vidika je vsak paragraf Poslovnika, vsaka vrstica Zlate knjige, vsak sklep sej, vsaka vaja, vsaka minuta dela resna, važna, potrebna.

Čemu telovadba?

Morebiti še danes kdo meni, da je telovadba v Orlu le potrebno zlo, ali celo nepotrebno, ne bistveno vzgojno sredstvo, draga igrača, brez katere bi Orel ravnotako ali še bolje uspeval. Morda je ta misel celo vzrok, da ni že več odsekov, več telovadcev, več podpornikov, več telovadcev pri nastopih.

Neštetokrat so že voditelji Orla z govorjeno in pisano besedo razložili, da Orel hoče vzgajati celega človeka, telo in dušo, da višje ceni dušne kakor telesne vrline, da mu je telovadba le sredstvo v dosego višjih duhovnih ciljev. Vendar pa spada telesna vzgoja med bistvene, najvažnejše točke orlovskega programa; zato se imenuje Orel telovadna organizacija.

Telovadbo goji resno, smotreno in požrtvovalno Orel predvsem zato, ker je iz tega namena bila ta organizacija ustanovljena. Da ne bi morali telovaditi verni fantje, ki žele telovaditi, v svobodomiselnem Sokolu, so si ustanovili katoliškega Orla. Vse drugo, s čimer danes Orel vzgaja in izobrazuje svoje člane, je bila tedaj (in je še danes) naloga drugih odsekov, oziroma glavnega odbora naših izobraževalnih društev. Orel je imel samo telovadbo. Šele potem, ko druga, za načelno izobrazbo in vzgojo določena društva niso znala ali mogla zadosti fantov pritegniti, se je telovadni odsek in zveza telovadnih društev izgradila tako, da danes skrbi tudi v teh ozirih za svoje člane.

Kdor želi organizirati ljudi, mora nekaj imeti, s čimer jih privabi. Ker pa je zlasti telovadba (kroj, nastopi, izleti) za fante privlačna sila, si je Orel izbral to sredstvo, da ž njim pridobiva člane, katere pa potem tudi duševno vzgaja. In ker vsaka površnost, polovičastvo več škodi kakor koristi, Orel z vso resnostjo in temeljitostjo goji telesno vzgojo, pri tem pa duševne nikakor ne zanemarija. Tudi Orel ne sili članov k telovadbi in pripušča med redne člane tudi netelovadce (le tiste, ki v kroju nastopajo, sili k osnovnim redovnim vajam, da se priuče pravilnemu nastopanju in ne osmešijo Orla z nerodnostjo).

V današnjih razmerah je mladini v mestih in industrijskih krajih posebna skrb za telesno zdravje in moč

potrebna. Enako potrebna je ljudem, ki pri delu samo sede ali stojijo, pa tudi onim, ki pri delih poklica postanejo trdi, nerodni, je koristna. Telesna gibčnost, izurjenost, moč, odporna sila, je dragocena vrednota za osebo, družino, narod, državo, za dela miru in napore vojne. Dandanes mora večina fantov v vojak; v slučaju vojne more skoro vsakega telesno normalnega moškega pozvati kralj v vojaško službo. Kolika dobrot pa je za vsakega novince, ako si je že kot mlad fantič izuril telo! V tem oziru ne zadoščajo mladim ljudem le izprehodi in enostranska poklicna telesna vaja, treba jim je temeljite, dobro urejene, večletne, vsestranske telovadske vzgoje. Iz tega razloga nam bo vedno potrebna dobra telovadna organizacija, ki vsaj tam, koder šola neha (danes šola še sploh ni zadostno uredila telesne vzgoje), nadaljuje.

Kako važna je telovadska vzgoja za lažje obvladovanje strasti, zlasti za ohranitev čistosti, je jasno in strokovnjaški razložil medic. dr. Matej Justin v lanski Mladosti (Nekaj opazk k zdravstvu). Vsa druga, naravna in nadnaravna vzgojna sredstva k čistosti in zdržnosti imajo v telovadski vzgoji močno oporo.

Telovadba ima pa tudi posebno velik vzgojni pomen za vcepitev z misla za red in disciplino masam. Vse drugače izgledajo javni nastopi množic (karkršnikoli), koder je velik del ljudi izšolan v telovadnici, kakor gnječe neizvežbane mase. Mislimo na požar, na demonstracije, procesije, obhode itd. Mislimo, kako sodi tujec, ki gleda mase, o njeni kulturi. Kdo vzdržuje red pri velikih zborovanjih? Kdo more v par dneh zbrati stotine, tisoče discipliniranih in porabnih ljudi za obrambo narodnih (verskih i. dr.) svetinj, javnega reda, državnega obstoja? (Orli in Sokoli so šli braniti Slovaško, so branili državo pred revolucijo komunistov na Češkem, vzdrževali red ob prevratu, plebiscitu, postavili legije itd., ko nihče drugi ni mogel v obrambo najvišjih narodnih interesov ničesar storiti! Na Češkem Orli z orožjem branijo cerkve pred krivoverci.)

Za obrambo pravic in svetinj katoliškega ljudstva ni potrebna le potrpežljivost, zmernost, ponižnost, modrost, zaupanje v božjo pomoč i. dr. pasivne čednosti, ampak tudi pogumna samozavest, neustrašna požrtvovalnost, neuklonljiva odločnost, neugnana podjetnost, pripravljenost na vsako delo in boj, ki ga obram-

ba svetinj in pravic zahteva. Te lastnosti pa pri nas do danes uspešno budi in vzgaja edinole Orel s svojo telovadsko vzgojo. Poglejte, kdo skriva svojo pripadnost h katoliški armadi in kdo brez ozira na vse neprimernosti in škodo nosi svoj znak, povsod zahteva jasnost in preganja polovičarstvo. Berite Zlato knjigo in pomislite, ali je mogoče dati njeni vsebini močno življenje med mladino brez telovadbe.

S telovadbo v Orlu je kakor z denarjem v vojski; tepo se sicer vojaki, ne denar, vendar pa je izkušen vojskovodja Montecuccoli izrekel krilatico, ki jo celi svet ponavlja: za vojsko je treba prvič denarja, drugič denarja in tretjič denarja. Tako po-

Brno) brez urejenih sprevedov in javne telovadbe? Kako pa boš držal mase v redu in mejah programa, ako ni vsaj jedro telovadski izvežbano in organizirano? Meniš, da bo 50.000, 120.000 ljudi prišlo od blizu in daleč skupaj gledat in poslušat par govornikov, ki jih sliši komaj 20.000 glav? Kakšen uspeh pa more imeti nastop množice, za katerega se je pripravljalo le par govornikov — v primeri z nastopom mas, ki so na leta zbirale denar, si pripravljale kroje, se učile vaj, jezika, z zanimanjem sledile pripravam drugod, osredotočila skoro vse svoje notranje in zunanje življenje in delo okrog nastopa v daljnji bodočnosti. Na tem nastopu mase aktivno sodelujejo,

Orli prisegajo zvestobo orlovskim načelom in praporom (po sv. maši v Brnu 13. avgusta 1922).

trebuje tudi Orel v dosego svojih ciljev ne le načela, izobrazbo uma in volje z govori in spisi, ampak zlasti telovadbe, resne, urejene, vsestranske.

In končno — kako si predstavljaš velike nastope mladine (Maribor, Strasbourg,

pa tudi uspehi se med maso razdele, ki se zaveda, da je ta njen uspeh sad dela in žrtve poedinca in zveze.

Orel s telovadbo stoji in pade, se dviga ali pada!

(Dalje.)

Poročilo predsednika O. P. na občnem zboru za l. 1922.

Pred desetimi meseci ste nam v ravno tej dvorani poverili vodstvo O. P. Ob koncu poslovnega leta čutimo posebno, da je bila to velika čast, a bila še veliko težja dolžnost. V zavesti te velike dolžnosti dajemo danes odgovor o hiševanju s spoznanjem, da je vsako človeško delo nepopolno in

more voditi do uspeha le z božjo pomočjo in z zavestjo, da smo težko dolžnost vršili po svojih močeh, da smo delali z dobro voljo.

S tega mesta moram poudariti, da je predsedstvo kljub primeroma, majhnemu številu članov bilo kos nalogam organiza-

stvari je mogoče izvesti le z veliko disciplinostjo in iskreno prijateljstvom, tako da kakor osebni prepričanja ali nesoglasja niso nikdar zavirala složenega dela in tako se je težko breme vodstva organizacije enakomerno razdelilo na vse člane predsedstva. Zato jim kot predsednik izrekam zahvalo in priznanje za prijateljstvo, za pomoč in solidarnost.

Splošna črta letošnjega dela je bila poglobitev in okrepitev organizacije in pa spopolnitev tehničnega dela.

Poglobitvi organizacije so predvsem služili okrožni sveti, ki so se po izdelanem načrtu izvršili kljub precejšnjim oviram. Izreči moram zahvalo vsem bratom, zlasti akademikom, ki so pri okrožnih svetih nudili požrtvovalno pomoč. Kakšnega pomena je ta osebni stik za odseke, ste gotovo sami občutili. Dasi je za okrožne svete treba mnogo delavcev in so tudi stroški dosti veliki, se je ta institucija v preteklem letu tako izkazala, da si je v organizaciji zagotovila svoje trajno mesto in se predsedstvo v tem oziru tudi v bodoče ne bo smelo strašiti dela in stroškov.

Poglobitvi organizacije so služili tudi organizatorični tečaji, katerih trije so bili v zimi, dijaški pa v velikih počitnicah v Št. Vidu. Priznati moramo, da je bilo število organizatoričnih tečajev premajhno. Glavni vzrok je bil ta, da smo radi težkih gospodarskih razmer organizacije morali uvesti sistem varčevanja, da s tem rešimo najvažnejšo letošnjo nalogo: gospodarsko sanacijo Podzveze.

Ko polagamo račune, ne smemo zamolčati ene okolnosti, ki nas je stala veliko truda, ki nam je nakopala pa tudi precej neprijateljstva, to namreč, da smo vedno in povsod visoko držali čistost organizacije. Dosledno smo izvajali zahtevo, da morajo orlovska načela priti do veljave v življenju organizacije in v življenju posameznika. Predsedstvo je svojo dolžnost, da gleda na čistost organizacije, izvajalo brez ozira na levo in desno, brez strahu, da se napravi osovraženo in nepopularno in zlasti brez demagogije. Odkrito smo napram vsem odsekom, pa tudi posameznikom, stopili z zahtevami, da so orlovska načela zato tukaj, da se izvršujejo ob vsaki priliki, ne pa zato, da o njih samo govorimo in pišemo. Zato smo zlasti pri prireditvah strogo pazili na to, da morajo ugled organizacije dvigniti, ne pa ga spodkopavati. Zato smo postavili zahteve glede ločene vožnje na prireditve in s prireditvami, glede končanja veselja najkasneje do 9. ure, glede stroge

prepovedi pijančevanja itd. Ako bi se naše prireditve v tem oziru ne ločile od sokolskih, ako bi se pri naših prireditvah orlovska načela ne izvajala z vso strogostjo, potem menim, da sramotimo s svojimi deli svoja načela in svoje besede, da smo nedosledni in zato nevredni, da obstojamo. V takem slučaju se mi zdi vsopreden obstoj dveh telovadnih organizacij nepotreben.

Novi Poslovnik je ravno glede čistosti organizacije in njenega ugleda stopil zelo samozvestno pred organizacijo z zahtevo: član, ki se na prireditvi upija, ni, se izključi. Nepreglednega pomena in ogromne koristi bo za organizacijo, ako ta določba Poslovnika ne bo ostala na papirju, ako se nikdar ne bo kršila, temveč dosledno z vso strogostjo in resnostjo na naših prireditvah izvrševala.

Doslednost, s katero smo pazili na ugled in čistost organizacije in se nismo bali niti truda, niti zamere, je našla priznanje na visokem mestu. Ravno za brnski izlet nam je prevzvišeni škof ljubljanski ustmeno in pismeno izrekel priznanje in zahvalo za dosledno izvedbo orlovskih načel.

V tem stremljenju za čistostjo organizacije smo v splošnem pri odsekih in pri okrožjih našli razumevanje in podporo, zlasti v odborih, za kar vam izrekamo s tega mesta zahvalo. Le v majhnem številu udeležencev smo ob priliki naleteli odpor in neumestno kritiko in smo bili prisiljeni nastopiti proti njim po predpisih. Za bodoče se bo pri tem držati tega, da odsek odgovarja tudi za podporne člane in za nečlane, ki se z njimi udeležijo orlovske prireditve. Kdor hoče organizaciji iz sebičnih razlogov delati škodo, ali kdor se kot član noče ukloniti disciplini, naj se kaznuje in v skrajnem slučaju izključi. Preko tega temeljnega načela predsedstvo glede članov nikdar ne sme.

Podlaga vsemu našemu delu mora biti prava orlovska disciplina, temelječa na spoznanju in dobri volji, ne pa na strahu pred kaznijo. Disciplina je pogoj uspeha pri odsekovem delu, pri fantovskih sestankih, telovadnih večerih, odborovih sejah, občnih zborih, prireditvah itd. Še bolj pa je disciplina potrebna pri odsekih in okrožjih napram centrali, ki more izvajati svoj program in dajati potrebno pobudo le, ako so okrožja in odseki disciplinirani. Disciplina je merilo za stanje in delo mladinske organizacije in ako položimo to merilo na našo organizacijo za dobo preteklih deset mesecev, moramo priznati, da nam še precej manjka na meri. Vse velike

-disciplinirano in v kolikor pomanjkuje discipline, v toliko se pokaže neuspeh. Brnski tabor pa nam je len primer, kakšne sadove rodi disciplina in v tem oziru nam je bratska čehoslovaška organizacija lep zgled.

Razmerje do Krščanske socialne zveze je bilo prijateljsko in zahvaliti se imamo za njeno pomoč. Omenjam naj samo, da nam je za organizatorični tečaj dijakov v Št. Vidu naklonila podporo 3000 K.

Letošnji program, ki smo si ga ob začetku poslovne dobe postavili, je bil precej obširen, delavcev pa je zelo pomanj-

leženih telovadcev 930 članov in 600 naraščaja je v primeri s številom udeleženih odsekov in ker so tekme šele prve, zadovoljiv. Grajati pa moramo nediscipliniranost, da se več kot polovica odsekov tekem ni udeležilo.

Okrožne prireditve so se v redu in po programu izvršile. Smernice, ki jih je za prireditve postavila seja vodstva 12. marca t. l., so se v splošnem izpolnjevale. V tem pogledu doseženi uspehi z zadovoljstvom ugotavljajo tudi izven organizacije stoječi naši prijatelji. Povsod se je izvedla zahteva, da so te prireditve le prireditve okrožja in torej ne sme vsako okrož-

Francozi telovadijo v Brnu 15. avgusta 1922.

kovalo. Vendar je predsedstvo vse storilo, da se program izvede in v kolikor je ostal neizvršen, leži krivda na slabo delujočih odsekih.

Telovadni teden v marcu s 3 akademijami in 5 telovadnimi večeri je v Ljubljani prebil led: zaključna akademija v napolnjeni veliki dvorani Uniona je izsilila priznanje velikega uspeha tudi od nasprotnikov.

Okrožne tekme so dale sistematično podlago in smisel za resno telovadno delo. V tej smeri je treba iti naprej in kakor so v organizatoričnem oziru postali okrožni sveti trajna potreba organizaciji, ravno tako so okrožne tekme trajna potreba za povzdigo tehničnega dela. Na tekmah doseženi uspehi so zadovoljivi, število ude-

ležanih prireditve v stilu podzvezin, s čimer se je omejilo predrago in članom organizacije škodljivo romanje po prireditvah. Tudi sklep glede zaključka ob 9. uri se je skoro v vseh slučajih izpolnjeval. Tudi se je prijetno opazalo zlasti pri podzvezin prireditvah, da prireditev kot telovadna prireditev stopa v ospredje, veselica pa v ozadje, kar je pravilno. V tem oziru bomo s strogostjo in nepopustljivostjo veseljačenje in zapravljanje popolnoma omejili in bodo orlovske prireditve le telovadne prireditve.

Slovanski orlovski tabor v Brnu je bil letos središče našega dela. Ekspedicija 1200 ljudi v inozemstvo preko dveh državnih meja pri današnjih prometnih in carinskih ovirah in težkočah je bila

važna preizkušnja in dobra šola za organizacijo v celoti, zlasti pa za pripravljalni odbor. Pripravljalni odbor JOZ je svojo nalogu pohvalno rešil in z veliko udeležbo in dobro organizacijo te udeležbe pridobil Jugoslovanski orlovski zvezi ugled in priznanje pri vseh narodih, ki so se udeležili brnskega tabora, zlasti pa pri bratskem češkoslovaškem narodu. Posebej pa mu gre zahvala za gospodarsko organizacijo ekspedicije, ker je obstajala resna nevarnost velikih izgub vsled silnega porasta češkoslovaške krone, padca naše valute in velike draginje na Češkem. Ako upoštevamo, da je še pred lanskim občinim zborom, ko je bil kurz češkoslovaške krone še 3 jugoslovanske krone, nastavlil prvi pripravljalni odbor proračun stroškov za poedinca na 2500 do 3000 naših kron, je smatrati za velikanski gospodarski uspeh, da je potem novi pripravljalni odbor znesek za poedinca znižal na 1300 KJ in s tem zneskom kljub porastu češkoslovaške krone od 3 na 8, oziroma 9 in kljub padcu naše valute oskrbel vožnjo, prehrano in prenočišče in bo menda likvidiral še s primernim dobičkom, ki se bo uporabil za propagando, če le mogoče tudi za brnski film. Ravno pri naši organizaciji, katera ima računati z revnimi kmetскими in delavskimi fanti, je ta uspeh veliko večjega pomena, ker je omogočil nizki prispevek udeležbo tudi siromašnim članom.

Uspeh, ki smo ga dosegli v tehničnem oziru na mednarodnih tekmah in pri slovanskem taboru, je prekosil naše pričakovanje, pomeni velik korak naprej od prvega uspeha na strasbourgškem taboru. Prvo mesto pri mednarodnih tekmah v višjem in v nižjem oddelku in pri tekmah za prvenstvo, je najvišji uspeh tehničnega dela, kakršnega je naša organizacija dosegla ves čas svojega obstoja. Brnski izlet je tudi prva številna ekspedicija naše organizacije v inozemstvo, pri kateri smo poizkušali svojo organizatorično sposobnost. Priznati moramo, da je bilo še dosti pogrškov. Toda pomisliti je treba z druge strani, da smo imeli opraviti tudi z izletniki, ki še niso vajeni discipline in ne vedo, da je pri organizaciji treba podrediti svoje osebne interese višjemu skupnemu interesu. Tudi v moralnem oziru je uspeh brnskega izleta za našo organizacijo zelo zadovoljiv in je smisel za orlovstvo po taboru pronikla tudi med starejše ljudi, zlasti pa med našo inteligenco. Zezi z močno orlovsko organizacijo češkoslovaško so se ukrepile in za bodočnost

lahko pričakujemo od tega velikih koristi za našo organizacijo.

Podzvezine prireditve v Celju, na Bledu in v Novem mestu so bile mogočne manifestacije orlovstva na Štajerskem, Gorenjskem in Dolenjskem. Dvignile so naš pogum in našo samozavest, ko smo videli na vsakem pokrajinskem taboru dolge vrste članov in prijateljev manifestirati za naša načela in to celo v mestih, ki so se dosedaj smatrala za trdnjave naših nasprotnikov. Tudi naučili smo se pri pokrajinskih taborih mnogo.

Pri obširnem programu, ki smo ga imeli izvajati, so bile sile članov predsedstva premajhne in smo se v obilni meri obračali za pomoč na brate v Ljubljani, in sicer za okrožne svete, za okrožne tekme, za pripravo prireditev itd. Vsem, ki so pomagali kakorkoli, iskrena hvala za pomoč.

Pokazalo se je, da se tako obširno delo more vršiti le z dobro delitvijo dela in zato je organizacija posameznih odborov pri predsedstvu, kakor tudi pododborov za posamezne panoge zelo nujna zadeva. Izvršiti se bo mogla le, ako bodo bratje, zlasti v Ljubljani, rade volje prišli v centralo in stavili svoje moči na razpolago predsedstvu.

Glede gospodarstva moram omeniti, da je organizacija, ki ne zna gospodariti, grobokop lastne samostojnosti ali celo lastnega obstoja.

Položaj, ki smo ga našli, je bil nepovoljen; članarina n. pr. je izkazovala velike zastonje; večina odsekov je prenehala z rednim plačevanjem. Iz dohodkov gospodarskega odseka so se krile tekoče potrebe, dočim so dolgovi gospodarskega odseka za naročeno in prodano blago naraščali, pa se niso plačevali. Celo blago in orlovske potrebščine, ki so se naročale pri češkoslovaški orlovski zvezi, se niso sproti plačevale, ampak je bilo na zaostankih dolga 9000 češkoslovaških kron, nekaj tega dolga celo za naročbe iz leta 1920. Ta dolg je pri nadaljnjem porastu češkoslovaške krone in padanju naše valute mogel postati za nas katastrofalen.

Treba je bilo začeti s prošnjami, z varčevanjem, z izterjavanjem članarine. Bratu blagajniku Lekanu moram s tega mesta izreči priznanje in zahvalo, da je z energično roko začel izvajati sanacijo in da je v pretežni meri po njegovi zaslugi danes sanacija našega gospodarstva izvedena. Podzveza je danes v takem gmotnem položaju, da pri nadaljnjem dotoku rednih dohodkov v dosedanjem obsegu lahko svobodno dela,

ne da bi morala urezavati pri najpotrebnejših stvareh, dočim se je ravno v preteklem letu radi neobhodnega sistema varčevanja marsikaj moralo opustiti, kar bi bilo za organizacijo koristno ali celo potrebno.

zadregi seže Podzveza po njegovih sredstvih. Tako je v prejšnjih časih gospodarski odsek navajal vodstvo organizacije k nepredvidnemu gospodarstvu, kakor je pokazala izkušnja.

kratek, se na druge tudi važne zadeve poročilo ne more raztegniti. Ko se vrši debata o poročilih predsedstva, bi želel le eno, da se namreč v obliki dobrohotne kritike, ne pa razdirajoče osebne graje in osebnih na-

padov. K tej zahtevi nas upravičuje ena okolnost, t. j. zavest dobre volje in dela, ki smo ga v kratki dobi desetih mesecev izvršili.

Del zapadne tribune pri glavnem nastopu Orlov v Brnu 13. avgusta 1922 (Na vseh štirih tribunah je sedelo in stalo 120.000 gledalcev ta dan.)

Gospodarski odsek je s početkom maja likvidiral. Ločitev gospodarskega odseka od gospodarstva podzveze je bila potrebna, ker je pri Podzvezi gospodarski odsek predstavljal stalno nevarnost, da v

V svojem poročilu sem se dotaknil le najvažnejših stvari, ki so bile za organizacijo v pretekli poslovni dobi posebno nujne in na katere smo takoj ob nastopu obrnili svojo posebno pozornost. Ker je čas

»Sramota je, biti kristjan, pa ne biti križan«.

Samo v časih velike poskušnje razumejo mnogi kristjani na novo globoki pomen tega stavka. In pač nič ne kaže bolj jasno,

kako veliko je nasprotje križa nasproti vsemu mišljenju in čustvovanju naravnega človeka, kakor dejstvo, da se celo mnogih

kristjanov loti največja nevolja, če njihovo krščansko delo ne najde primerne priznanja, in če žanjejo vkljub najboljšim namenom obrekovanje in preganjanje. Hoja za Kristusom pa vendar pomeni brezpogojno in pred vsem, da sledimo zasmehovanemu in ponižanemu Kristusu, da v takih poniževanjih in zapostavljanjih spoznamo sami sebe in se pri tem do temelja otresemo ničemernosti.

Ali nismo morali v tem svetu videza tudi prenesti, da so dajali nam prednost pred drugimi dušami, ki so bile časti mnogo bolj vredne nego mi? Ali ni samo pravična izravnava, da zdaj enkrat tudi nas ne priznajo in nas podcenjujejo?

K hoji za Kristusom zato tudi spada, da brez nevolje sprejmemo, če celo naše življenje nepojasnjeno ostane in nam škoduje, dalje napačno mnenje ljudi o nas, mnogo hudobnega govorjenja in mnogo smešnega razumevanja o našem hotenju. Saj nismo na tem svetu, da bi nas razumevali in priznavali, marveč da bi mi razumevali in spoznavali. To najboljše v življenju pa je dano samo onim, ki se ne žalostijo, ako niso v pravi luči.

»Bežati iz sveta« ne pomeni: iti v puščavo, marveč: popolnoma uiti skrbi, da bi nas ljudje prav cenili. Sv. Terezija je rekla: »Če se moreš veseliti hudobnega govorjenja o sebi, dobro napreduješ.«

J. M.

Odkod sovraštvo do duhovnikov...

Prosto po knjigi: Abbé J. Millot: Le meilleur Moment pour être prêtre.

Pred nekaj leti je živel duhovnik. Izredne zmožnosti so ga krasile. Pa žal, da mu je bilo ravno to v padec... Postal je ošaben in tako se je tudi on iz angela svetlobe spremenil v angela teme... Odpadel je od Cerkve... In še več... V svojo sredo so ga sprejeli framasoni in v njih družbi je živel do smrti... Ves ta čas pa je pridno pisal svoj dnevnik in v tem dnevniku so našli zapisan tudi tale doživljaj...

* * *

Že vnanost dvorane je bila skrivnostna. Strop in stene so bile črno prevlečene od vrha do tal. Sredi dvorane govorniški tron iz golih človeških kosti. Pred njim podnožnik, na podnožniku križ (pfuj! stoji pripisano ob robu) z navzdol obrnjenim obrazom Križanega in spredaj pred tronom je bilo sedem stolov kakor iz vlitega železa in izpod stropa je visela črna svetilka, katere rdeča luč je s čudnim sijajem obsevala vse te predmete...

In tu sem smo prišli... Bilo je ob uri duhov... Grobna tišina in tema je kraljevala zunaj dvorane po vsej naravi... Ni ene zvezde ni bilo na ebu, ni enega glasu ni bilo slišati ne blizu ne daleč... Pa tudi mi smo vstopili nemi in tihi v dvorano... Bilo nas je sedem... Še enkrat smo si podali in zavrteli roke v pomenljivo pozdravna znamenja, preden smo se vstopili v polkrog... In tako stoječim je vrgel I. kocko in kocka je zadela mene in tovariši so sedli vsak na svoj sedež.

Zame pa je prišel trenutek veselja, pa tudi trenutek trpljenja. Krepko sem name-

ril korak proti podnožniku, odločno stopil na križ, a tedaj me je zapeklo v duši, kakor da bi mi vtil žarečega oglja v vse žile in kosti od temena do podplatov... Toda nič ne pomaga... Moško sem se obrnil proti tovarišem, dvignil roko in s polnim glasom sem govoril: »Proklet bodi Kristus, ki nam braniš grešiti in si nam tako vzel pravo svobodo... Oči mojih tovarišev so zaiskrile v divjem plamenu, jaz pa sem nadaljeval: »Bratje, kaj nam je storiti, da pridobimo sebi in drugim zopet pravo svobodo? Kjer on kraljuje, naše kraljestvo biti ne more. Vsakdo povej prostodušno svoje nasvete. Kar mene tiče, mislim, da je najbolje, da udarimo naravnost čez vero. Ker, če vere ne bo več v ljudeh, ne bo ovire za greh in zopet smo svobodni vsi...«

Utihi sem. Za trenutek je nastal molk. Pa kmalu se je vzdignil tovariš in je govoril: »Prav praviš: da zadobimo svobodo, treba je odpraviti vero. Toda to ne bo šlo, dokler ne dobimo vede in znanosti na svojo stran. Znanost, ki jo lahko imenujemo pravo, vodi dosledno do Kristusa. Treba jo je torej zastrupiti, šole moramo izročiti drugačnim učiteljem, učiteljem, ki bodo pripravljani učiti tudi — laž...«

Trenutek zopet molk... Pa kmalu vstane drugi in govori: »Res! Mnogo bomo dosegli s tem, da zastrupimo vrelce znanosti; toda nekaj je k temu še treba. Podreti je treba plotove med narodi. En narod morajo postati vsa ljudstva. Zato je treba

vzeti posameznim narodom njih šege in običaje. Zavladati mora enotna omika po vsem svetu. Zato odpravimo narurne meje med narodi, pomnožimo promet, raztrgajmo vezi, ki ločijo narod od naroda.«

In vsi smo pritrdili: »Resnično! Treba je, da postanejo narodi en sam narod brez lastnih šeg in navad!« na kar je vstal tretji in je govoril: »Oblastniki in vladarji imajo še vedno preveč moči. Še vedno nam morejo škodovati, če se potegnejo za Krista in njegovo kraljestvo. In to se lahko zgodi, ker vera jim daje največjo zaslombo. Treba jih je torej odpraviti. Da jih odpravimo, zanetimo upor in revolucijo povsod

predlogov; toda, da zamorimo v srcih vsak čut pravičnosti, treba poprej srca napolniti z naslado. Dajmo torej ljudem priložnost in sredstva, da uživajo kolikor hočejo. Zmešajmo jim pojme o čednosti in čistem življenju... Umetnost in obrt naj dasta vse, da bodo duše pijane od uživanja in naslade...«

Zopet smo glasno potrdili resničnost njegovih besedi in molče čakali še nadaljnjih predlogov... Ker pa se ni nihče oglašil, povzel sem še sam enkrat besedo, položil sem znova nogo na križ in srdit sem jim rekel: »Smrt Kristusu! Večno bodi sovraštvo med nami in njim! Pa kako mu odtujiti ljudstvo? Znajte in vedite, da dokler

Gostje iz raznih držav v sprevodu skozi Brno 13. avgusta 1922.

in revolucija bo pregnala in odpravila kralja in oblastnike in ovire ne bo več za greh in svobodo.«

In vsi smo so soglašali: »Da! Tudi to mora priti. Povsod z revolucijo na dan!«, na kar se je vzdignil četrti in je pristavil: »Dokler so ljudstva prepričana, da mora biti krivica maščevana, toliko časa je splošen upor nemogoč. Treba je torej omiliti kazni, treba odpraviti smrtno kazen, treba vzbuditi poprejsko splošno sočutje z zločinci vsake vrste, treba poprej zagotoviti vsakogar, da ne bo kaznovan za nobeno pregreho in potem bo mogoča vsestranska revolucija.«

In vsi smo zopet pritrdili: »Meč pravičnosti ne sme več kraljevati,« na kar je govoril peti, ko je dejal: »Priznam moč vaših

bodo stale cerkve in altariji, dokler bo kak duhovnik, ki bo njega oznanjal, toliko časa ne more izginiti ne on, ne njegov nauk in ne njegovo kraljestvo. Mahnimo torej čez duhovnike. Te treba pred vsem odpraviti. Ko ne bo duhovnov, bo čreda brez pastirjev in konec bo kraljevanja Kristusovega. Ljudstva bodo šla za nami in mi bomo z njimi vred uživali prvo prostost... Zato pa smrt duhovnom, njim nasprotujemo, nje preganjamo kakor le kdo more in ve...«

In po vsej dvorani se je slišal en glas: »Proč z altariji, proč s cerkvami, proč z duhovni...« in vsi smo se razgubili v gluho noč, vsak po svojih potih, pa vsi z enim samim načrtom v srcu: Proč z duhovni.

Montanus.

Katoliška mladina Italije.

Rim, junija 1922.

Najlepši cvet italijanskega katoličanstva v sodobju je organizacija italijanske katoliške mladine. (Giovantù catholica italiana. G. C. I.) Ta veličastna organizacija združuje na tisoče društev, krožkov, verskih, kulturnih, telovadnih udruženj, ki nosijo vse v prvi vrsti verski značaj. 320.000 članov izkazuje letno poročilo višjega sveta za leto 1921. Organizacije so združene po škofijah; na čelu škofijske zveze stoji svet, sestavljen iz najodličnejših katoličanov, zastopnikov mladine in odposlancev škofovih. Osrednjo svedo v Rimu vodi višji svet, v katerem sede znameniti možje katoliške Italije, kot Egilberto Martire, Boncompagni, p. Gemelli. Organizacija je od političnih strank popolnoma neodvisna. Tudi Ljudska stranka nima nikakih zvez; G. C. I. je versko-kulturna tvorba, Ljudska stranka (Partito popolare), pa čisto politična organizacija.

Nikdar niso name delale utisa velikanške številke. Duh, ki veje v organizacijah, je odločilen. Italijanska katoliška mladina je polna navdušene požrtvovalnosti, prekipeva sveže sile, pri tem pa vlada v nekaterih vejah naravnost vojaška disciplina. Prvič sem videl udariti na dan ta mladi, sveti ogenj v Milanu, ko je lanskega leta 30.000 mladeničev s stotinami praporov, korakalo po ulicah proti katedrali. Iz tega morja se je dvigala h tisočerm stolpcem stare gotične katedrale enoglasno pesem: »Sei mio; con Te respiro — vivo di Te...« (Moj si, s tabo diham, po Tebi živim.) Delavci iz tovarn, kmetje, koloni, profesorji, uradniki, pojejo iz mladih duš Bogu pesem mladosti. Potem se dvigne na oder kardinal Ahil Ratti, sin tovarnarja, vnuk delavca in govori... V pozdrav zagrmí iz molka silna koračnica:

Ti si naš vojvoda,
razgrni zastavo,
mi smo vsi s Tabo...

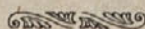
Danes, ko je ta vojvoda katoliške mladine krmar vesoljne Cerkve, se mi zde ti hipi kot prorokovanje.

Notranja sila teh mladih tisočev pa se ni nikjer lepše pokazala kot letos 29. maja, ko je po rimskih ulicah šel veličastni sprevod, ki je zaključil evharistični kongres. Med pol milijona ljudi, ki so stali na uli-

cah, je mladina G. C. I. bila cvetoča četa. Tu si videl ogenj, vero, pogum in ponos, biti katoličan. Otvorila je sprevod. Na čelu korakajo centurije katoliških skautov, (esploratori), vse z zastavami in srebrnimi orli. Nato 200 čet sportnih organizacij, združenih v Federaciji katoliških italijanskih sportnih društev (F. A. S. C. I.). Za njimi stopajo nedeljski zabavni krožki z godbami. Tisoči članov Marijinih družb z zastavami jim sledijo. Zbor 1000 srednješolcev poje verske himne enoglasno. Za njimi prodira jedro katoliške mladine, vsi z rožami, pojoč. So to fantje iz vseh pokrajin Italije. To skupino zaključuje višji svet G. C. I., predstraže delavske mladine. Koloni iz Padanske doline, pastirji z Lacija, kremponski viničarji, kovinarji, železničarji, pomorščaki iz vseh mest. Sledi 50 rimskih mladeniških krožkov. Za njimi pa globoka četa akademikov, ki prinašajo v čudoviti sprevod Visoko pesem. Te stotine, ki so privrele iz šestnajstih vseučilišč Italije, so prve zapele koralni Magnificat: Moja duša poveličuje Gospoda. Slišim himno krščanske demokracije: »Prapor ljudstva, prapor vere...«, himno, ki je plamen stotisočem širom Italije. In zopet: Ti si naš vojvoda! Za vseučiliščniki se pomikajo trume delavskih verskih organizacij. In za njimi zadaj sijaj, cvetje, srebro, luči, zvonovi... a nad vsem plava radostna pesem mladine. Za nami se vzpenja v mrakovnem nebu kupola sv. Petra, ožarjena s tisoči električnih svetilk in iz črnih klečočih množic ob potu se dviga vihar: »Naj živi Kristus!«...

Kje smo? Tiburtino! Predmestje proletarijata strmi z ozkimi okni kasarn v nas. Včeraj je bila tu bitka med fašisti in komunisti. Šest mrtvih, 72 ranjenih. Med mrtvimi sta dva člana katoliške mladine. In glej! Ti revolucionarji, ki so včeraj metali bombe, proletarci, o katerih pravijo, da so zastrupljeni od mržnje, alkohola, zla, — vsi kličejo slavo Bogu. Da, da, morda so v jedru boljši od nas vseh, četudi jih plemenit srd proti krivici žene do obupnih, obsodbe vrednih dejanj. Mi vsi smo sokrivi njih bede, nesreče, zla.

Dovolj! S pesmijo se pomikajo naprej bataljoni katoliške mladine. Za njimi, daleč zadaj, plava v oblakih kadila Kristus. »Naprej! Ti si naš Vojvoda! S.

V vagonu.

(Po »Semaine catholique de Toulouse«.)

Vlak je drdral iz Toulousa. V enem izmed vagonov je sedela preprosta, tiha žena. Njej nasproti se je vozil debel gospod z zlato uro, zlato verižico in zlatimi prstani, ki je kmalu izvlekel cel zavoj svobodomiselnih časopisov. Gospod je začel razgrinjati svoje liste, čitati jih in na vse mogoče načine kazati, kako imenitno in resnično se mu zdi to pisanje. Čez nekaj časa potegne tudi žena iz svoje torbice časopis — katoliški »Croix« — bere, a ne dela nikakih znamenj.

Gospod postaja nemiren, godrnja, ropota z nogami, začne delati opazke o klerikalizmu, zdihuje, žena pa mirno čita dalje svoj »Croix« (izgovori: Kroâ = Križ). Naenkrat zagrabi gospod, rdeč od jeze, ka-

toliški list, ga iztrga ženi iz rok in ga vrže zmečkanega skozi okno rekoč: »Jaz ne morem videti te oslarije!«

Vsi potniki se spogledajo, vznevoljeni nad tako gorostasno breztaktnostjo. Toda nevolja ne traja dolgo, kajti napadena žena zgrabi z obema rokama celi kup svobodomiselnega časopisja debelega gospoda in ga zažene skozi okno z vzklikom: »Jaz ne morem vzdržati tega smradu.« Imenitni gospod plane kvišku, postane zapored rdeč, moder in bled, se trese od jeze — celi vagon se trese od smeha, mož obupno gleda okoli sebe, ko pa vidi, da se je nesmrtno osramotil, se tiho stisne v kot in pri prvi postaji izgine iz voza.

Orli v narodni in civilni noši v sprevodu skozi Brno 13. avgusta 1922.

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

XI.

Potem pa sta postala starcu naval in besedičenje prezoprna; želel si je miru. »Čujte, doktor,« je dejal nekoč zdravniku, »da kakšnemu ubogemu kralju ne puste v miru umreti ter ga s kinkanjem in kimanjem mučijo do njegove blažene smrti, se mi ne zdi prav nič čudnega. In tudi zanj ne bo to velika nadloga, saj ni uboga para imel celo svoje življenje nobenega miru ter ni mogel vedeti, kako je lahko udobno

in dobro na svetu. A vse drugače je, doktor, z gospodarjem v Dolini, ki pač ima pravico na mirno zadnjo uro. V življenju se je navadil na mir, imel zmerom mirno vest ter vsako stvar naredil ob svojem času, dokler je le mogel. Zdaj naj me puste opraviti tudi zadnje opravilo na miru, puste naj me pri miru umreti. Pač bi bilo nezaslišano, če bi človek, posebno kmet, ne imel časa umreti, kmet, ki ima že dušo in telo na varnem ter nima nikomur več odgovarjati

kot Bogu. No, doktor, kaj naj storim, da bom lahko v miru umrl? Pri tem mi lahko pomagate s svojim svetom; da me od smrti ne zmažete, veste Vi in jaz. Kako bi se ubranil sorodnikov, ki tišče vame hujše nego bolhe v pinča?»

»Ta Babilon je bil že tudi meni preveč,« je dejal zdravnik, »toda reči nisem smel ničesar, iz strahu, da bo ropot. Nič ni lažje ko pregnati jih; porečem jim samo, da Vas je napadla nalezljiva živčna mrzlica, in komur je življenje drago, naj pač gleda sam. Ni vrag, kako se bodo gnetli iz hiše, kajti Vaš testament bi pa le še vsak rad učakal. Kvečjemu tam do skladovnice bi še prišli ter stegovali čez njo vratove, ali so okna še odprta. Ali pa porečem vsakemu na uho, da imam dovolj dokazov, da se boste po smrti vračali in mučili tistega najbolj, ki je bil zadnji pri Vas.«

»Vi ste zmerom isti,« je dejal ključar, »toda niti to niti ono ni po mojem. Kdor je že z eno nogo v grobu, ne sme več lagati niti uganjati burk. V življenju sem pri marsikakšni šali pomagal in marsikoga vlekel za nos, še preveč. Seveda bi lahko rekel, da so ljudje tako hoteli, toda če bi mi ne bil mir tako pri srcu, bi bil lahko tudi resen. Morda tudi Vam ne bi škodilo, če bi manj mislili na norčije, a tembolj na oni svet. Meni se zdi najbolje, če bi jim Vi rahlo namignili, da nimam rad obiskov, da sem nezaupljiv človek, ki misli, da ves ta naval ne velja meni, temveč je iz same gole radovednosti, da bi videli, koliko še migam, ali pa da velja samo moji mošnji, v katero bi se takoj zarili kakor črv v les. Lahko bi to sam namignil, toda Vi veste, doktor, da jaz ne želim rad. Jaz le rad na rahlo otresem od sebe.«

»Meni čisto prav,« je dejal doktor. »To že prevzamem nase. Vsekakor bo to pomagalo. Škoda, da taki lisjaki umirajo, treba bi jih bilo pomladiti.«

»To bi malo neslo,« je dejal starec, »pod starimi koši ne raste rado mlado drevje; potegne se šele, ko je staro proč. Jaz prav rad napravim prostor, toda čisto v miru, ki sem si ga priboril in, mislim, tudi zaslužil. Moje sredstvo bo pomagalo, kaj mislite?«

»Vsekakor,« je dejal zdravnik, »za to jamčim. Čez nekaj dni boste tako nemoten, kakor nuna v samostanu, kajti zameriti se Vam boje vsi Vaši stričniki in botrice. Marsikdo, ki ga je žena podila semkaj, bo vesel, da sme ostati doma in odirati kurja očesa.«

Sredstvo se je izkazalo, obiski so polagoma izostali, samotno in mirno je postalo

v Dolini, mirno je mogel stari ključar živeti svoje zadnje ure. Toda radi tega sorodniki vseeno niso mirovali, ter niso botra in strica pustili iz oči. Dasi se niso postavili za skladovnico, kakor je dejal zdravnik, ter nategovali vratov, nekateri le niso mogli zdržati, da ne bi ob mraku vohali okoli hiše; tuje postave si videl majati se v mesečini pod drevesi. Drugi so najeli poizvednike, potujočo sodrigo, krščene cigane, kajti toliko kotlarjev, košarjev, krošnjarjev, beračev vseh vrst še ni videla Dolina, dasi je bila bogato založena s tako drhaljo. Vsakdo je ostajal dalje nego po navadi, izpraševali so vse vprek, poizkušali, da bi na lastne oči videli, ali starec še živi. Kdor je zazrl njegovo lice, ta je smatral, da se mu je poslanstvo posrečilo in izplačalo. Uglednejši sorodniki se pa niso trudili, dobro vedoč, da se dvorjani ližejo prestolonasledniku, ako umira kralj. Skrili so se za sosede in ti so jim rade volje obljubili, da jim takoj sporoče, ako se v Dolini kaj izpremeni. Da bi mogli takoj priti na lice mesta in pregnati miši iz kašče. Spadali so med ljudi, ki sploh niso verjeli v poštenost, temveč menili, da vsakdo dela, kakor mu kaže, in za kar se mu nudi prilika. Za to mnenje imajo močne vzroke, le da jih ne morejo povedati. Vzroki so v njih samih, kamor, kakor znano, marsikatero oko prav slabo vidi. Vzrok je v nejasnem občutju, česa bi bili sami zmožni, če bi se jim nudila prilika.

Stric Jaka je živel nemoteno še prijazne dneve, dasi so ga moči zapuščale. Bolelo ga ni nič in pripravljen je bil, hiša je bila v redu, njegova duša je z veseljem čakala slovesa in nebo mu je bilo prijazno zadnje dni. Njegovi ljudje so mu vse napravili, kar so mu brali v očeh, ter se skrbno ogibali vsega, kar bi ga žalilo, a vse to ne iz sebičnosti, temveč iz gorke ljubezni. Kajti nikomur ni vzbudil kakršnegakoli upanja, da bo česa deležen po njegovi smrti. Skrbel je le, da se je vsak dobro počutil pri njem, da se je vsak bal, kako bo po njegovi smrti. Vsak dan je še vstal; če je bilo količkaj vremena, je šel še pred hišo, obiskal hleve vsaj takrat, ko so napajali in pogledal tupačam po posestvu. Če je bilo slabo vreme, je sedel za pečjo, si dal poročati, kako je zunaj z delom, ter gospodaril.

Če je bilo kaj posebnega mu je Beno poročal v izbi ter pri tem kazal skrbnost, ki je starcu vzela vsak strah, da gospodarstvo ni v redu. Barbka pa je bila njegova zvesta strežnica, kolikor je bilo treba. Deklica bi bila rada storila več, toda po-

sebnih uslug starec ni trpel. Dokler si more človek pomagati, mora sam delati, je menil. Slabosti, najhujšemu smrtnemu sovražniku, se smeš udati šele, ko se moraš. Tem večjo skrb je Barbka posvečala kuhinji in opravljala svoj posel kljub obrekovanju botrice v popolno zadovoljnost. Učil jo je zdravnik. Ta ji ni samo povedal, kaj naj kuha, temveč tudi kako; in kadar je skuhala, je Barbka, če je le mogla, predložila zdravniku, da pogleda, ali je dobro. Pol kuharice bi moral biti vsak zdravnik, seveda bi imel malo ukažljivih učenk. Mnogo je žensk, ki bi rajši vso družino s svojo kuhinjo zastрупile, nego da bi se dale poučiti po zdravniku. Saj so ženske prijazne stvari, ne rečem, toda res je tudi,

kakor potnik, ki je po dolgi poti sedel vrh hriba ter strmi za zahajajočo večernico.

Ko je že močno občutil slabost, je nekoga večera zbral okoli sebe svoje ljudi ter jim rekel, da nihče ne ve, kdaj umre, posebno star človek ne, zato pa naj pokličejo, ako se kaj zgodi, tega in onega, pa da ne pozabijo, sicer pridejo lahko v velike zadrege in sumničenja. Odsihdob ni več govoril o smrti, svojih ljudi ni hotel plašiti. Čital ni mnogo (sveto pismo in nabožne knjige), toda v njegovi duši ni bilo pusto, tiste strašne praznote, ki bi jo marsikdo hotel še v smrtni grozi izpolniti ter pusti čitati žensko za žensko, moškega za moškega na ves glas pri svoji postelji, da se stene tresejo in pokajo, te strašne praznote

Orlice korakajo skozi vhod v stadion k sv. maši 13. avgusta 1922.

da naletiš na presneto trmaste butice! Barbka ni bila takšna, napravila je, kar je mogla, toda vsiljevala se stricu ni. Svojo ljubezen je le kazala, da je starec lahko spoznal in vedel, da lahko zaupa njeni ljubezni, ki ni iskala sebi haska, ni postala nevoljna, se ni napihovala, temveč vse prenesla in potrpehla. Nikoli ni motila ne večernega snu ne jutranjega spanca in vendar ni nikoli legla, preden ni ob postelji svojega botra prisluhnila, kako diha, in njena prva pot je bila zjutraj k njegovi postelji.

Ker je Barbka vsak dan videla ljubeega botra, ni zapazila, kako gine iz njega življenje; tembolj je opazal to on sam. Ker pa je bil vedno vesel in veder, so se tudi drugi motili. Gledal je pojemanje moči

ni poznal. Ko je bil še pri moči, si je bil nabral zakladov in na teh zakladih ni gldala smrt.

Ako je ob mirnih, jasnih dnevih sedel na solnce, je solnčil te svoje zaklade, razložil jih pred božje obličje ter vprašujoče zrl v modro nebo, ali bo Bog našel dopajenje, ali bo njegovo srce spoznal čisto in zrelo za žetev, pšenico dobro za nebeške kašče. In ko je v mirni noči bdel v postelji, je klical predse pretekle dni, pretresal odnos med setvijo in žetvijo, pregledaval svoje dejanje in nehanje ter iskal, ali je vse v redu, ali ni treba česa popraviti. Potem je prisluškoval, ali ni čuti rahle stopinje bele žene, ali ne trka na stene njegovega srca: potem je strmел v zvezdnato nebo, ali se ne odtrga kje utrinek, ki se bo

spremenil v angela, priplaval v sobo, odvezal zemeljskih vezi njegovo dušo ter jo odvedel v nebeško deželo.

Neke lepe pomladanske noči je angel priplaval, rahlo je potrkala smrt na srce. Ko je zjutraj Barbka ob prvi zori prisluškovala ob vzglavju, kako stric diha, ni slišala ničesar. Sklonila se je bliže in bliže, potipala slednjič roko, ki je ležala na odeji, bila je mrzla, trda. Stari ključar je spal, toda ne spanja, iz katerega vzbudi človeka petelinji klic, temveč spanje, iz katerega vzbudi božji glas. Toda ležal je, kakor bi spal, z nespačenimi potezami; smrt je mo-

rala priti na rahlo, brez krčev in trpljenja se je ločila duša.

Ko je deklica spoznala, da boter ne spi, temveč da je mrtev, je udarila v plač, ki je sklical vso hišo. Bilo je v resnici tako, kakor da hoče počiti srce otrokom ob očetovih parah, tako odkritosrčno in silno je izbruhnila v njih srcih bolečina. Modri mož je bil s svojo mirno, vztrajno a tiho dobrosrčnostjo toliko dosegel, da v zadnjih dneh ni imel nikogar v hiši, ki bi bil težko čakal njegove smrti. In redkokdaj so tekle ob mrtvem očetu bolj odkritosrčne solze nego ob njegovi smrtni postelji. (Dalje.)

ORLOVSKI POROČEVALEC

I. seja Ustredni Rady Orla Čs. (dne 25. sept.) po taboru v Brnu je sklenila objaviti sledeči proglas:

»Nasprotni tisk piše, da je končal orlovski tabor z ogromnim deficitom. Zadnje časnikarske vesti govore celo o primanjkljaju 6 mil. Kč. Kako nesmiselna je ta trditve, je razvidno iz tega, da niti celotni izdatki niso dosegli te vsote.

Da ne bi se orlovska in ostala katoliška javnost vznemirjala, je ugotovila Ustredni Rada Orla Čs. v svoji seji 25. sept. popolno neresničnost vesti o milijonskem deficitu orlovskega tabora. Res je, da so bile finance tabora oškodovane po veselišnem davku, ki so ga Sokolom in (socialistom) D. T. Z. v Pragi odpustili, nam pa iz strankarske zagrizenosti v Brnu naložili, res pa je tudi, da si bo v vsakem slučaju Orel celi svoj tabor sam finančno zavaroval, kakor to pričajo spontoni in merodajni glasovi iz orlovskih vrst.

V pokritje zmerne deficita (plačali so 60% davka od vstopnic mestu!) bo služil garančni fond članstvu (1 mil. Kč) in razprodaja ostalih brošur, znakov, spominskih predmetov itd.

Orlovski tabor v Brnu kaže v filmu od 29. septembra dalje kino Apollo v Brnu. Film je dolg 2500 m. Originalni film stane 49.000 Kč, kopija pa 10.000 Kč. Željam najširših orlovskih vrst in potrebi nevernih Tomažev, da vidijo živo, stvarno sliko tega orlovskega nastopa tudi pri nas, bo ustregla v kratkem J. O. Z. Film bi lahko gledali v krajih z elektriko in zadosti veliko dvorano doma, drugi pa bi morali priti v Ljubljano ali v najbližji večji kraj, kjer bi se izplačala predstava. V Brnu so dalj časa kazali ta film po štirikrat dnevno. Predstava je trajala poldrugo uro. Za hrvatski O. P. baje kupi eno kopijo tega filma presv. g. djakovski škof dr. Akšamović.

Skauti. F. G. S. P. F. si je lani pridružila tudi zvezo katoliških skautov. Letos so skaute ustanovili tudi Alžanci. Kakor smo opazili v Brnu, ima tudi Č. O. S. že 4 društva skautov, ki dobro služijo kot stražniki in sanitejci zlasti na večjih prireditvah. Tudi naši zvezi pravila dopuščajo in bo nadaljni razvoj najbrže tudi še poklical v življenje orlovске skaute (že pred vojno so mislili na to).

Orel v Dalmaciji lepo napreduje. Hrvatski katoliški narodni savez za Dalmacijo je pri prvem letnem občenem zboru v Splitu mogel poročati, da ima svojega stalnega tajnika, da ima denarna sredstva za prosvetno delo, da po celi Dalmaciji

snujejo društva, zlasti še mladinska s telovadnimi odseki Orel. — V Klisu so 24. septembra slavili obletnico jugosl. katol. omlad. društva »Mahnice«, pri kateri je sodelovalo, oziroma bilo zastopanih 7 sosednjih društev. Nastopili so tudi Orli in naraščaj s telovadbo in govoril je načelnik O. P. v Zagrebu br. Vladarski.

Orel v S. Ameriki. »Edinost« poroča (št. 102 z 31. avgustom), da so že l. 1920 v Clevelandu osnovali Orla, ki pa ni mnogo delal. Zdaj pa se začnejo gibati Orli, ki so bili doma vzgojeni v orlovskih vrstah in je gotovo, da bo Orel tudi med ameriškimi Slovenci kmalu udomačen. Treba je le par bratov, ki na podlagi našega Poslovnika in Zlate knjige resno začno zbirati člane. Potrebna navodila in pripomočke jim bo gotovo poslala J. O. Z.

Načrt dela čs. Orla za l. 1922/23 so izdelali v ta namen sklicani zbori orlovskih delavcev. Za proste vaje l. 1923 se razpiše natečaj, uvedejo se župne tekme, prireditve večjih kot župne ne bo, na Slovaško izvedejo 2 telovadna izleta, gradivo objavi novi Sbornik. Vsak odsek (ali vsaj sosedni odseki skupno) izvede enkrat na leto duhovne vaje; župe organizirajo večdnevne duhovne vaje za odbornike. Velikonočno sv. obhajilo je skupno, za vse člane in članice obvezno. Priporoča se ena skupna božja pot na leto. Vsak odsek mora vsaj mesečno imeti eno predavanje. Snov je določena (n. pr. v oktobru: Orlovski tabor v Brnu 1922; za november: Tema v zgodovini češkega naroda; za december: Socialno delo katol. Cerkve; za januar: Českoslovaška država itd.), za gradivo je preskrbljeno. Uvedejo se propagandni večeri za Orla. Za odbornike začne čs. Orel izdajati poseben list. Odseki si organizirajo svoje knjižnice. Člani se morajo pred sprejemom podvreči skušnji.

Slike brnske tabora v skioptiku, ki jih je sam priredil, je kazal 8. septembra v Zagorju ob Savi br. kaplan Kokal. Koder imate skioptikon, pišite na O. P. v Ljubljano po slike!

F. G. S. P. F. obhaja l. 1923 svojo 25 letnico najbrže v Parizu in bo ob tej priliki tam tak nastop — le še večji — kakor l. 1921 v Strasbourgu.

V seznam zbirke za ponesrečeno s. Dukičevo med čs. Orli izkazuje 2159.50 Kč. Skupna svota nabranih darov znaša 13.943.26 Kč. Zbirajo ne le Orli in Orlice, ampak tudi druge katol. organizacije.

Na Triglav. R. Badiura. V hrvaščini M. He-
nebergova. II. izdaja, Ljubljana, 1922. Založil
Kleinmayer in Bamberg. Str. 120. 31 slik, 1 zemlje-
vid. — Stane 20 Din. — Pota, stavbe in okolica
Triglava je popisana za praktično uporabo. Lepe
so slike. Kdor gre na Triglav, naj ne pozabi na to
knjižico!

Jugoslovenske alpe. I. del: Slovenija. R. Ba-
diura. Ljubljana 1922. Založil Kleinmayer in Bam-
berg. Str. 514. 74 slik, 7 zemljevidov, načrt Ljub-
ljane. Stane 110 Din. — Prvi slovenski vodnik v
stilu Baedekerjevem! Izvrsten pripomoček južnim
bratom za spoznavanje lepote Slovenije in poto-
vanju po nji. Dasi bo treba marsikaj izpopolniti
v bodočih izdajah, je ta vodnik dobrodošel tudi
vsakemu Slovincu, ki želi spoznati svojo ožjo do-
movino na izletih. Ker je naloga Orla, spoznavati
domovino, jo vsem odsekom zelo priporočam.

J. H.

Književnost. Bibliografija za tjelesni odgoj
na hrvatskom jeziku do godine 1922. (Prof. dr.
Franjo Bučar. Zagreb 1922. Naklada vlastita. Pag.
28. Dobi se pri piscu, Zagreb, Josipovac 19. Stane
s poštnino 4 Din.) Obsega seznam listov, revij,
knjig, prigradnih spisov in člankov, ki se pečajo s
telesno vzgojo in srodnimi panogami. Najodlič-
nejši hrvatski delavec na tem polju je z veliko
marljivostjo zbral raztreseno gradivo v pregledno
celoto (pozabil je na Mladost v Zagrebu, ki ima
kot za orlovski pokret).

Avant Garde du Rhin bo organizirala v letu
1923 (4. in 5. avgusta) za 25 letnico obstoja orga-
nizacije svojo letno zvezino prireditev v mestu
Sélestat.

Katoliški švicarski telovadci bodo obhajali
II. zvezno prireditev 1. 1923 v Luzernu ali v Ein-
siedeln. Pri tem nastopu bodo tudi mednarodne
tekme.

ALI IMATE ŽE

zavarovana svoja poslopja in premičnine proti po-
žaru za vrednost, ki odgovarja današnjim razmeram?

Ali ste že zavarovani za svoje življenje? Ne odlašajte!

V poštev pride edino le

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Podružnice: CELJE, Breg 33 : ZAGREB, Pejačevićev
trg 15 : SARAJEVO, Vrbana ulica 4.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje

v lastni hiši, nasproti hotela »UNION« za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu in jih obrestuje po

4%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak vložnik od vsakih vloženih
100 kron čistih obresti 4 krone na leto.

Za nalažanje po pošti so poštahranilnične položnice brezplačno na razpolago. — Skupno
stanje vlog je bilo koncem novembra 1. 1921. nad 100 milijonov kron. — Rezervni zakladi
znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D.
PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh
vrst čevljev (posebej za
telovadne čevlje) in
- gamaš v LJUBLJANI -

IMPORT

EXPORT

GOSPODARSKA ZVEZA

PODRUŽNICE: CELJE, KRANJ, NOVO MESTO, RADOVLJICA, SPLIT
TELEFON ŠTEV. 137 / BRZOJAVKE: GOSPODARSKA LJUBLJANA

Blagovni oddelek:

1. poljedelski in mlevski izdelki,
2. krmila,
3. kolonialno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura, perilo za moške, ženske in otroke, čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa ter oglja, lastne parne žage, lastna parketna tovarna.

Vinski oddelek:

domača in tuja v sodih in buteljkah, vsakovrstno žganje, konjak, špirit.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živine in prašičev, tovarna mesnih izdelkov, hladilnica, izdelovanje umetnega ledu.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo, semena, umetna gnojila, cement, bencin, galica, žveplo.

Mlekarški oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, eksport sira in masla, lastne mlekarne.

TOVARNA HRANIL

LASTNA ZELJARNA